

ΚΥΠΡΙΑΚΟ
ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΚΑΙ
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ
ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ

**ΟΜΙΛΙΑ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΚΕΒΕ ΦΕΙΔΙΑ ΠΗΛΕΙΔΗ
ΣΤΗ ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΟΥ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟΥ,
11 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ, 2013**

Στα ΔΙΚΑ μας χέρια η Επανεκκίνηση, η Ανάκαμψη και η Ανάπτυξη

Εξοχότατε κύριε Πρόεδρε της Δημοκρατίας,
Κύριοι Αρχηγοί ή Εκπρόσωποι κομμάτων,
Κύριε Γενικό Εισαγγελέα,
Κύριοι Υπουργοί,
Κυρίες και Κύριοι Βουλευτές,
Εξοχότατοι Πρέσβεις,
Φίλοι Δήμαρχοι,
Κύριε Διοικητά της Κεντρικής Τράπεζας,
Κύριοι Προέδροι των Τ/Κ Επιμελητηρίων,
Εκλεκτοί Προσκεκλημένοι,
Φίλες και Φίλοι, μέλη του ΚΕΒΕ,

Είναι με ιδιαίτερη χαρά που σας καλωσορίζουμε στη σημερινή 86^η Ετήσια Γενική Συνέλευση του ΚΕΒΕ. Η παρουσία του Προέδρου της Δημοκρατίας κ. Νίκου Αναστασιάδη, τον οποίο καλωσορίζουμε ιδιαίτέρως, των Αρχηγών και εκπροσώπων των κομμάτων, των Υπουργών, καθώς και σημαντικών παραγόντων της οικονομικής και επιχειρηματικής ζωής του τόπου, επιβεβαιώνει την αναγνώριση του ρόλου και της αποστολής του ΚΕΒΕ. Ειδικά σήμερα, που η Κύπρος αντιμετωπίζει πολυεπίπεδες οικονομικές προκλήσεις, η παρουσία όλων σας μεγαλώνει την ευθύνη μας και μας δίνει δύναμη για να συνεχίσουμε το έργο μας.

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΚΕΒΕ

Κύριε Πρόεδρε, αγαπητοί φίλοι,

Όπως γνωρίζετε το ΚΕΒΕ αποτελεί τη σπονδυλική στήλη των επιχειρηματιών της Κύπρου. Είναι ο φορέας μέσα από τον οποίο διαμορφώνονται οι θέσεις του επιχειρηματικού κόσμου, έχοντας πάντοτε ως γνώμονα το γενικό καλό της οικονομίας και του τόπου.

Με πραγματιστική οπτική και με γλώσσα απλή και καθαρή, το ΚΕΒΕ πάντοτε διεκδικεί αυτό που πιστεύει ότι είναι ορθό για το σύνολο του πληθυσμού. Την αρχή της νηφαλιότητας, των συναινετικών προσεγγίσεων αλλά και των συγκεκριμένων

προτάσεων και αποφασιστικών παρεμβάσεων, θα την τηρήσουμε με συνέπεια και σήμερα και στο μέλλον.

Αν και με όσα πρωτοφανή βιώσαμε τον τελευταίο καιρό, έχουμε πολλά να πούμε, εντούτοις δεν θέλουμε να ανοίξουμε πληγές, ούτε να αποπροσανατολιστούμε από το στόχο μας που είναι η μελλοντική πορεία της οικονομίας του τόπου. Απλώς, για λόγους καταγραφής των ιστορικών γεγονότων, θέλουμε να θυμίσουμε σε όλους τις προειδοποιήσεις του ΚΕΒΕ για την καταστροφική τροχιά που πήρε η κυπριακή οικονομία, τα τελευταία χρόνια. Άλλοτε με ανησυχία, άλλοτε με αγωνία και άλλοτε με αυστηρότητα υποδεικνύαμε προς όλες τις κατευθύνσεις τα μέτρα που έπρεπε να ληφθούν σε διάφορους τομείς.

Με κάθε ευκαιρία τονίζαμε ότι το κράτος δεν μπορεί να λειτουργεί με ελλειμματικούς προϋπολογισμούς. Με κάθε τρόπο υποδεικνύαμε ότι θα έπρεπε να τερματιστεί το καθεστώς με τα υπερπρονόμια, τα υπερεπιδόματα και τα υπεροφελήματα στο δημόσιο τομέα. Ζητούσαμε αύξηση της παραγωγικότητας στο δημόσιο τομέα, ευελιξία και πάταξη της γραφειοκρατίας. Καυτηριάζαμε τη σπατάλη που γινόταν για δεκαετίες στο δημόσιο χρήμα. Κρούαμε τον κώδωνα του κινδύνου για τη διαχρονική διόγκωση του δημοσιονομικού ελλείμματος και του δημόσιου χρέους. Απαιτούσαμε μέτρα συγκράτησης των αντιπαραγωγικών δαπανών του κράτους.

Δυστυχώς, όλες αυτές οι προειδοποιήσεις του ΚΕΒΕ πήγαιναν σε ώτα μη ακουόντων. Κάποιοι μάλιστα άσκησαν σκληρή κριτική στις θέσεις μας. Η σημερινή ωμή πραγματικότητα αποδεικνύει ότι έσφαλαν.

Με τα όσα αποκαλυπτικά έρχονται στο φως της δημοσιότητας και τα όσα βιώσαμε τους τελευταίους οκτώ μήνες, όλοι συνειδητοποιούν την ορθότητα των θέσεων του ΚΕΒΕ. Όλοι αντιλαμβάνονται τη σωστή αξιολόγηση που έκανε το ΚΕΒΕ και την υπεύθυνη στάση που κράτησε.

ΕΜΦΑΣΗ ΣΤΟ ΜΕΛΛΟΝ

Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι,

Το παρελθόν έχει πολλά να διδάξει όμως το διακύβευμα σήμερα, δεν είναι το παρελθόν. Είναι το μέλλον. Κοινός μας στόχος πρέπει να είναι ένα ελπιδοφόρο αύριο για την οικονομία και την κοινωνία μας.

Στο πλαίσιο αυτό, χαιρετίζουμε τις πρωτοβουλίες της κυβέρνησης για επανεκκίνηση της οικονομίας και τα μέτρα που λήφθηκαν. Για τον τουρισμό, την ανεργία, τους τομείς των κατασκευών και της ανάπτυξης γης, τις ξένες επενδύσεις και τον ιδιωτικό τομέα είναι προς την ορθή κατεύθυνση. Ορθές είναι και οι πρωτοβουλίες που λαμβάνονται τώρα για εκσυγχρονισμό της δημόσιας υπηρεσίας και σμίκρυνση του κράτους. Είναι μέτρα που τα έχουν ανάγκη η οικονομία και οι παραγωγικές τάξεις, ειδικά μετά το σοκ του Eurogroup. Άλλωστε, το ΚΕΒΕ συμμετείχε σε πολλές συσκέψεις, όπου λήφθηκαν αποφάσεις γι' αυτά τα σοβαρά θέματα και είναι γνωστές οι θέσεις μας.

ΖΕΤΕΣ ΣΧΕΔΙΟ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Ωστόσο, πιστεύουμε ότι τα μέτρα αυτά θα έπρεπε να τεθούν κάτω από μια ευρύτερη ομπρέλα και να αποτελούν μέρος ενός στρατηγικού σχεδιασμού, ώστε να είναι αποτελεσματικότερα και μετρήσιμα από πλευράς απόδοσης.

Το ΚΕΒΕ επαναλαμβάνει σήμερα την πρόταση του για ένταξη όλων των μέτρων μέσα σ' ένα Ζετές Σχέδιο Εξυγίανσης και Ανάπτυξης, που το χρονοδιάγραμμα εφαρμογής του να παρακολουθείται αυστηρά από την κυβέρνηση και τον ίδιο τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας.

Στο Σχέδιο αυτό, που αναπόφευκτα θα κινείται στους άξονες της Δανειακής Σύμβασης, πρέπει να ενσωματωθούν:

- A) Τα μέτρα που λήφθηκαν και λαμβάνονται για επούλωση των πληγών από τις αποφάσεις του Eurogroup.
- B) Τα μέτρα που προωθούνται τώρα για τόνωση και εξυγίανση της οικονομίας.
- Γ) Τα μέτρα που θα ληφθούν στην πορεία για ανάπτυξη καθώς και οι μεταρρυθμίσεις που πρέπει να υλοποιηθούν στο αμέσως επόμενο διάστημα.

Η Ζετής διάρκεια του Σχεδίου που προτείνουμε συμπίπτει και με το χρονοδιάγραμμα της Τρόικα για να επανέλθει η οικονομία μας σε ανάπτυξη. Ως ΚΕΒΕ θεωρούμε ότι η ένταξη αυτών, αλλά και των νέων μέτρων, σε αυτό το στρατηγικό σχεδιασμό, θα επιταχύνει την προσπάθεια επιστροφής στην ανάπτυξη, δίνοντας τη δυνατότητα συγκροτημένων διορθωτικών κινήσεων εκεί που υπάρχουν ανάγκες.

Στο σημείο αυτό εκφράζουμε την ικανοποίησή μας για την δεύτερη θετική αξιολόγηση της Τρόικα σαν αποτέλεσμα της πιστής τήρησης των προνοιών της δανειακής σύμβασης.

ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Σήμερα, η κυπριακή οικονομία δοκιμάζεται από πολλά προβλήματα που οφείλονται στη μακρόχρονη παγκόσμια οικονομική κρίση, στην τοπική τραπεζική κρίση, στις αποφάσεις του Eurogroup και σε διαχρονικές στρεβλώσεις λόγω της αναβλητικότητας και απροθυμίας του πολιτικού συστήματος να πάρει έγκαιρα διορθωτικά μέτρα.

Η πρόβλεψη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ότι η οικονομία μας θα συρρικνωθεί κατά 13% τη διετία 2013-2014, μας προκαλεί ιδιαίτερη ανησυχία. Η εκτίμηση αυτή, αν επιβεβαιωθεί, σημαίνει ότι η οικονομία θα παραμείνει σε βαθιά ύφεση μέχρι το 2015.

Στο σημείο αυτό οφείλουμε να αναγνωρίσουμε τα αρνητικά δεδομένα που επικρατούν στην πραγματική οικονομία και στην αγορά, προκαλώντας ασφυκτικές συνθήκες:

- Η εκτόξευση της ανεργίας σε πρωτοφανή επίπεδα για την Κύπρο
- Το καθημερινό λουκέτο επιχειρήσεων όλων των κλάδων και κατηγοριών
- Η παντελής έλλειψη ρευστότητας χρήματος στην αγορά

- Η διατήρηση σε ψηλά επίπεδα των δανειστικών επιτοκίων
- Η καθυστέρηση στο διακανονισμό των επιχειρηματικών δανείων
- Οι μεγάλες καθυστερήσεις στις αποπληρωμές τιμολογίων μεταξύ των εμπορευομένων
- Η κάθετη μείωση της κατανάλωσης από τα νοικοκυριά
- Η γενικότερη δυσλειτουργία του τραπεζικού συστήματος
- Οι αυξημένες τιμές του ηλεκτρικού ρεύματος που με τις αλυσιδωτές επιπτώσεις τους, υπονομεύουν την ανταγωνιστικότητα ολόκληρης της οικονομίας

Όλα αυτά και πολλά ακόμη, αποτελούν τα καθημερινά προβλήματα που συναντούν οι επιχειρήσεις, οι αυτοεργοδοτούμενοι, τα νοικοκυριά και γενικά όλοι οι πολίτες. Είναι προβλήματα που εμποδίζουν την ομαλή λειτουργία της αγοράς και δεν βοηθούν στην επανεκκίνηση της οικονομίας. Είναι στρεβλώσεις που βάζουν φρένο στις προσπάθειες όλων μας για ανάκαμψη. Είναι βαρίδια που αποτελούν τροχοπέδη για την ανάπτυξη.

Ως ΚΕΒΕ, πιστεύουμε ότι απαιτούνται πιο ριζοσπαστικές αποφάσεις ώστε να δοθούν λύσεις. Απαιτούνται πιο τολμηρές τομές και απαιτείται ενεργότερη παρέμβαση εκ μέρους του κράτους και των φορέων εξουσίας. Έχουμε την πεποίθηση ότι με συντονισμένες πρωτοβουλίες όλων μας και σε συνεργασία με την κυβέρνηση μπορούμε να διορθώσουμε πολλά από τα κακώς κείμενα. Ήδη, το ΚΕΒΕ βρίσκεται σε στενή επαφή τόσο με τον Πρόεδρο Αναστασιάδη, όσο και με τους αρμόδιους υπουργούς για προώθηση λύσεων σ' αυτά τα προβλήματα.

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΚΥΠΡΟΥ

Η προσπάθεια δεν είναι εύκολη, έχουμε όμως στηρίγματα στα συγκριτικά πλεονεκτήματα που διαθέτει η χώρα μας και τα οποία παραμένουν ανέπαφα. Αναφέρομαι στη στρατηγική γεωγραφική θέση της Κύπρου, στην ιδιότητα μας ως πλήρες μέλος της Ευρωζώνης και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στο ευνοϊκό αξιόπιστο φορολογικό πλαίσιο, στην ποιότητα των επαγγελματικών υπηρεσιών, στις σύγχρονες υποδομές στις τηλεπικοινωνίες, στα αεροδρόμια, στα λιμάνια, στο υψηλό ακαδημαϊκό και επαγγελματικό επίπεδο του ανθρώπινου δυναμικού μας, στο δυναμισμό και στην εξωστρέφεια του Κύπριου επιχειρηματία, στην ανάπτυξη νέων τομέων όπως είναι η υγεία, η παιδεία, η ναυτιλία, η βιομηχανία της γνώσης και τέλος στην πολύ σημαντική εξέλιξη που αφορά στην ανεύρεση αξιοποιήσιμων κοιτασμάτων φυσικού αερίου στην Κυπριακή ΑΟΖ.

Τα πλεονεκτήματα αυτά αποτελούν το πλαίσιο αναφοράς για να σχεδιάσουμε το νέο μοντέλο ανάπτυξης της οικονομίας μας. Είναι το διαβατήριο για να περάσουμε μέσα από τις συμπληγάδες της κρίσης.

Το ΚΕΒΕ συστηματικά προβάλλει τα πλεονεκτήματα της Κύπρου, στο εσωτερικό και στο εξωτερικό, στις δεκάδες εμπορικές και επιχειρηματικές αποστολές που οργανώνουμε. Προωθούμε την Κύπρο σαν ελκυστικό προορισμό που πολλαπλασιάζει τις επενδυτικές ευκαιρίες.

Κυρίες και Κύριοι,

Όταν ο λόγος μας είναι κοινός και στέλνουμε τα ίδια μηνύματα, τότε δυναμώνουμε το αποτέλεσμα της προσπάθειας.

Καλούμε λοιπόν την κυβέρνηση να δώσει μεγαλύτερη έμφαση στα πλεονεκτήματα της χώρας και στην ανάδειξή τους. Προτρέπουμε τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας να εντείνει τις επισκέψεις του σε χώρες – κλειδιά (όπως είναι η Κίνα, η Ρωσία, το Ηνωμένο Βασίλειο, η Μέση Ανατολή και άλλες) για προβολή της Κύπρου και για προσέλκυση ξένων επενδύσεων.

Οι πρόσφατες επισκέψεις στο Κουβέϊτ και στην Κίνα έδειξαν ότι υπάρχει πρόσφορο έδαφος. Το ΚΕΒΕ, όπως πάντα, θα είναι δίπλα στην κυβέρνηση για την διοργάνωση κοινών αποστολών στο εξωτερικό.

ΔΙΕΘΝΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Πέρα από την αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων, η μικρή και ευμετάβλητη οικονομία μας, για να ανακάμψει έχει ανάγκη και από θετικές επιδράσεις από το εξωτερικό περιβάλλον.

Τα τελευταία χρόνια δεν είχαμε σχεδόν καμία θετική εξέλιξη από το εξωτερικό. Ο κύριος εμπορικός εταίρος μας, η ευρωζώνη, πάλευε με την κρίση, η οικονομία με τις στενότερες σχέσεις μαζί μας, αυτή της Ελλάδας, βίωσε μια πρωτοφανή ύφεση, ενώ η διεθνής οικονομία ήταν ασταθής και ευμετάβλητη.

Τώρα, κάτι φαίνεται να διαφοροποιείται. Η ευρωζώνη άρχισε να εξέρχεται της πολύχρονης κρίσης, η Ελλάδα προσπαθεί να σταθεροποιήσει την οικονομία της, το παγκόσμιο οικονομικό κλίμα βελτιώνεται και, οι διεθνείς επενδύσεις (κυρίως από Ασία και Ρωσία) άρχισαν να επανεμφανίζονται. Ταυτόχρονα, μέσα στο πλαίσιο των εξελίξεων στις Αραβικές χώρες, έχουν βελτιωθεί τα δεδομένα για τις εμπορικές και επιχειρηματικές σχέσεις της Κύπρου μαζί τους. Όλα αυτά μας κάνουν συγκρατημένα αισιόδοξους. Όσο ενδυναμώνονται οι άλλες οικονομίες τόσο θα αυξάνονται οι θετικές επιδράσεις στην κυπριακή οικονομία. Ο τουρισμός, οι τομείς των επενδύσεων, των ακινήτων, των επαγγελματικών υπηρεσιών κλπ, θα τονωθούν. Είναι ανάγκη να υπερβούμε τις σημερινές μας δυνατότητες για να κερδίσουμε το στοίχημα του αύριο.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΚΕΒΕ

Στα πλαίσια αυτά, το ΚΕΒΕ καταθέτει σήμερα συγκεκριμένες εισηγήσεις και προτάσεις που μπορούν να συμβάλουν στον τρίπτυχο στόχο "επανεκκίνηση, ανάκαμψη, ανάπτυξη":

ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

Στο δημόσιο τομέα χαιρετίζουμε την πρωτοβουλία του Προέδρου Αναστασιάδη και της κυβέρνησης για μεταρρύθμιση στη δημόσια υπηρεσία, ώστε να δημιουργηθεί ένα σύγχρονο, παραγωγικό και ευέλικτο κράτος. Απληρωμένες νοσοτροπίες και κατεστημένα συμφέροντα δεκαετιών δεν έχουν θέση στο νέο κράτος που έχουμε όλοι ανάγκη.

Στο σημείο που φτάσαμε απαιτούνται αποφασιστικότητα και τολμηρές μεταρρυθμίσεις. Η κυβέρνηση, που τώρα έχει στα χέρια της και τη μελέτη με τα πορίσματα και τις εισηγήσεις των ξένων εμπειρογνομόνων (Παγκόσμιας Τράπεζας) οφείλει να κτυπήσει στη ρίζα τους τα φαινόμενα της γραφειοκρατίας, της μειωμένης παραγωγικότητας, των υπερπρονομίων, των δήθεν κεκτημένων και της σπατάλης πόρων. Ο δημόσιος τομέας πρέπει να εκσυγχρονιστεί, να αναμορφωθεί και να επανασχεδιαστεί. **Με μια λέξη, χρειάζεται «νοικοκύρεμα».**

Επιβάλλονται πολλές τομές σ' όλη τη δομή και, λειτουργία του δημόσιου τομέα. Θέματα όπως το κρατικό μισθολόγιο, οι προσλήψεις, οι αξιολογήσεις των δημοσίων λειτουργών, η μείωση προσωπικού, οι αναβαθμίσεις, η εναλλαξιμότητα, η συνένωση ομοειδών κυβερνητικών τμημάτων, η αποδοτικότητα και άλλα.

Όπως βλέπεται στη διαφάνεια υπάρχουν σημαντικά θέματα που χρήζουν εξ' αρχής μελέτης και επανασχεδιασμού. Η δημόσια υπηρεσία διαθέτει αξιόλογα και ικανά στελέχη και πρέπει να αξιοποιηθούν κατάλληλα.

Το ΚΕΒΕ κάνει έκκληση προς όλους και ειδικά προς το συνδικαλιστικό κίνημα, ώστε ο διάλογος που θα αρχίσει για το θέμα της μεταρρύθμισης της δημόσιας υπηρεσίας να ολοκληρωθεί σύντομα. Δεν έχουμε την πολυτέλεια της σπατάλης άλλου χρόνου. Έχουμε, ήδη, αργήσει πολύ. Η αλλαγή στο μοντέλο της δημόσιας υπηρεσίας επιβάλλεται να γίνει άμεσα.

Ο ΚΡΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Πολλές από τις στρεβλώσεις που καταγράψαμε πιο πάνω επιβεβαιώθηκαν και με τον καταρτισμό του νέου προϋπολογισμού για το 2014, που είναι ο πρώτος μνημονιακός προϋπολογισμός της Κύπρου.

Η κυβέρνηση για μήνες προσπαθούσε να περικόψει κονδύλια της τάξης των €700 εκατ. για να συγκρατήσει το δημοσιονομικό έλλειμμα. Όμως δεν έβρισκε τους τρόπους λόγω της ανελαστικότητας και του τρόπου που είναι δομημένες οι περισσότερες δαπάνες.

Αν, όμως, η μεταρρύθμιση του δημόσιου τομέα προηγείτο της κατάρτισης του προϋπολογισμού, τότε η κυβέρνηση θα είχε την ευχέρεια να παρουσιάσει ένα λιγότερο ελλειμματικό προϋπολογισμό μέσα σε περίοδο κρίσης με μεγαλύτερες εξοικονομήσεις πόρων, καλύτερη αξιοποίηση του δημόσιου χρήματος και πιο υγιή δημοσιονομική εικόνα.

Οι στρεβλώσεις αυτές, δυστυχώς επηρέασαν και τις αναπτυξιακές δαπάνες του κράτους. Η μείωσή τους κατά €80εκατ., πέραν των σημαντικών μειώσεων των τελευταίων 2 ετών, οφείλεται κυρίως στην ανελαστικότητα των άλλων δαπανών που αφορούν στη συντήρηση και λειτουργία της κρατικής μηχανής. Αν δεν είχαμε δεσμευμένες τις δαπάνες, θα μπορούσαν να διοχετευθούν περισσότεροι πόροι στην ανάπτυξη. Ζητούμε από την κυβέρνηση, όπως κατά τη διάρκεια του 2014, ξαναδεί το θέμα των αναπτυξιακών δαπανών αξιοποιώντας την πρόσφατη επιτυχία της να αυξήσει το ποσοστό συνχρηματοδότησης από τα διαρθρωτικά ταμεία σε ποσοστό 95%.

Συναφές μ' αυτά είναι και το θέμα της καλύτερης διαχείρισης του δημόσιου χρήματος. Με βάση τις Ετήσιες Εκθέσεις της Γενικής Ελέγκτριας του κράτους κάθε χρόνο σπαταλούνται δεκάδες εκατομμύρια από τα κρατικά ταμεία. Αυτά τα φαινόμενα πρέπει να τελειώσουν. Εδώ που φτάσαμε, δεν έχουμε την πολυτέλεια να πετάμε ούτε ένα ευρώ! Αναμένουμε από τη νέα κυβέρνηση να είναι πολύ αυστηρή στο θέμα αυτό και να καταπολεμήσει με κάθε τρόπο τη σπατάλη του δημόσιου χρήματος.

Την ίδια ώρα καλούμε την κυβέρνηση να εντείνει τις προσπάθειες της για καταπολέμηση της φοροδιαφυγής απ' όπου κι' αν προέρχεται. Το ΚΕΒΕ, σταθερά και διαχρονικά στηρίζει αυτή την προσπάθεια.

ΙΔΙΩΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

Ο ιδιωτικός τομέας βιώνει μια από τις χειρότερες περιόδους στη σύγχρονη οικονομική ιστορία του τόπου.

Λόγω των δραματικών επιπτώσεων της κρίσης, εκατοντάδες επιχειρήσεις ανεξαρτήτως μεγέθους έχουν κλείσει, άλλες τόσες φυτοζωούν και μόλις ελάχιστες επιβιώνουν με κάποιες θετικές προοπτικές. Η εικόνα αυτή απαντά και στο ερώτημα κάποιων για το ποιος επωμίζεται τα βάρη της κρίσης. Δεν είναι όμως μόνο οι επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα που φορτώθηκαν τα βάρη της κρίσης. Είναι και οι αυτοεργοδοτούμενοι, είναι και οι εργαζόμενοι στον ιδιωτικό τομέα. Οι άνεργοι δεν προέρχονται από το δημόσιο και τον ημικρατικό τομέα, αλλά από τον ιδιωτικό. Αυτό θα πρέπει να το έχουμε όλοι υπόψη μας. Πολλοί πιστεύουν ότι οι ιδιώτες επιχειρηματίες έχουν ακόμα αντοχές. Σας πληροφορούμε υπεύθυνα ότι δεν έχουν. Οι περισσότεροι βρίσκονται σε απελπιστική θέση. Τα δάνεια τους στις τράπεζες βρίσκονται στο "κόκκινο". Οι υποχρεώσεις τους στην αγορά είναι πολύ μεγάλες. Το κόστος του ηλεκτρικού ρεύματος τους προκαλεί ηλεκτροπληξία. Οι νέες αυξημένες φορολογίες τους διαλύουν. Οι εισπράξεις, ο κύκλος εργασιών και η ρευστότητα τους βρίσκονται στο ναδίρ.

Το ΚΕΒΕ πιστεύει ότι χωρίς τη συμβολή του ιδιωτικού τομέα δεν μπορούμε να έχουμε ούτε ανάκαμψη, ούτε ανάπτυξη. Γι' αυτό επιβάλλεται η λήψη σωστικών μέτρων για στήριξη της κυπριακής επιχειρηματικότητας, είτε άμεσα, είτε έμμεσα. Αντιλαμβανόμαστε ότι πολλά από τα μέτρα που λήφθηκαν για επανεκκίνηση της οικονομίας βοηθούν και στην ενίσχυση των επιχειρήσεων. Όμως, απαιτούνται περισσότερα.

Για παράδειγμα, τα προβλήματα με τα δάνεια και τα επιτόκια στις τράπεζες μπορούν να επιλυθούν ή τουλάχιστον να διευθετηθούν με ένα γρηγορότερο και καλύτερο τρόπο. Το

ίδιο και οι περιορισμοί από τις τράπεζες που επηρεάζουν τη ρευστότητα των επιχειρήσεων. Έχουμε τη γνώμη ότι και οι ίδιες οι τράπεζες πρέπει να κινηθούν με μεγαλύτερη ευελιξία. Η ανακεφαλαιοποίηση της Τράπεζας Κύπρου, του Συνεργατισμού και της Ελληνικής Τράπεζας έχουν ολοκληρωθεί. Με τα νέα δεδομένα τους οι τράπεζες οφείλουν να προωθήσουν νέα σχέδια στην αγορά. Το τραπεζικό σύστημα πρέπει να αρχίσει να στηρίζει την οικονομία κι' όχι να τη δυσκολεύει. Στα πλαίσια αυτά καλούμε την Κεντρική Τράπεζα να χαλαρώσει τους περιορισμούς της προς τις τράπεζες. Η αγορά έχει ανάγκη από φρέσκο χρήμα και οι μόνοι που μπορούν να το προσφέρουν είναι οι τράπεζες.

Επίσης, το κόστος του ηλεκτρικού ρεύματος για επιχειρηματική χρήση μπορεί να αντιμετωπιστεί με ευνοϊκότερο τρόπο, ώστε να ενισχυθεί και η ανταγωνιστικότητα της οικονομίας και οι εξαγωγές μας. Μεγαλύτερη κατανόηση μπορεί να δείξει το κράτος και στις εισπράξεις φόρων και τελών. Ειδικά στους νέους φόρους, οι οποίοι επιβλήθηκαν σε μια εξαιρετικά δύσκολη στιγμή, αφού όλοι γνωρίζουμε ότι σε περιόδους κρίσης οι νέοι φόροι το μόνο που κάνουν είναι να σκοτώνουν κάθε προοπτική ανάπτυξης.

Το ΚΕΒΕ χαιρετίζει την απόφαση της Βουλής να αποδεχθεί την αναπομπή του νόμου για μείωση των ενοικίων με νομοθετική ρύθμιση. Για μας αποτελεί θέση αρχής ότι οι νομοθετικές ρυθμίσεις στρεβλώνουν την αγορά και δεν πρέπει να αποτελούν εργαλείο άσκησης οικονομικής πολιτικής. Το ΚΕΒΕ θεωρεί ότι οι έκτακτες ανάγκες της οικονομίας επιβάλλουν την ουσιαστική μείωση των επιτοκίων, με σκοπό την ενθάρρυνση των επενδύσεων για ανάπτυξη. Στα πλαίσια αυτά αναμένουμε από την κυβέρνηση, την Κεντρική Τράπεζα και τις Εμπορικές Τράπεζες να προχωρήσουν σε διάλογο για μειώσεις των επιτοκίων, ακολουθώντας το πρόσφατο παράδειγμα της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας για μείωση των επιτοκίων κατά 0.25%.

ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

Όλοι αναγνωρίζουμε ότι σήμερα από μόνος του ο ιδιωτικός τομέας της Κύπρου δεν μπορεί να φέρει την πολυπόθητη ανάπτυξη. Τα βάρη και οι πληγές της κρίσης είναι τόσο μεγάλα που είναι αδύνατον να αναλάβει μόνος του νέα επιχειρηματικά ανοίγματα και πρωτοβουλίες, που θα αλλάξουν την τροχιά της οικονομίας.

Τα ίδια ισχύουν και για το κράτος, το οποίο λόγω του μεγάλου δημοσιονομικού κενού βρίσκεται σε καθεστώς μνημονιακής σύμβασης με την Τρόικα και όπως είδαμε αναγκάζεται και περικόπτει αναπτυξιακές δαπάνες.

Η όποια σημαντική ανάπτυξη μπορεί να προέλθει μόνο από ξένες επενδύσεις που θα δημιουργήσουν νέες θέσεις εργασίας. Το φρέσκο χρήμα μόνο από το εξωτερικό μπορεί να προέλθει. Αυτό είναι μια πραγματικότητα που όλοι οφείλουμε να την κατανοήσουμε. Χωρίς ξένα κεφάλαια και επενδύσεις, ούτε ανάκαμψη, ούτε ανάπτυξη έρχεται.

Γι' αυτό επικροτούμε τις πρωτοβουλίες της κυβέρνησης για προσέλκυση ξένων επενδύσεων. Θεωρούμε ότι στον τομέα αυτό έχουν γίνει αρκετά, αλλά μπορούν να γίνουν ακόμα περισσότερα. Παράλληλα πρέπει να σταματήσει η δαιμονοποίηση των

ξένων επενδυτών από διάφορες πλευρές όπως και η παρεμβολή εμποδίων σε συγκεκριμένες προτάσεις απλά και μόνο επειδή προέρχονται από ξένους.

Κατά την άποψη του ΚΕΒΕ, η Κύπρος πρέπει να κωδικοποιήσει και κοστολογήσει τις επενδυτικές προτάσεις της και να τις παρουσιάζει στους ξένους ενδιαφερόμενους. Η γενική αναζήτηση επενδύσεων και κεφαλαίων δεν προσφέρεται σήμερα. Αυτή την εποχή, χρειάζονται καλά προετοιμασμένες και στοχευμένες εκστρατείες, με συγκεκριμένες και κοστολογημένες επενδυτικές προτάσεις προς τους ξένους.

Είναι στα πλαίσια αυτά, που η κυβέρνηση πρέπει να πάρει αποφάσεις για το μέλλον των ημικρατικών οργανισμών και άλλων κρατικών περιουσιακών στοιχείων που μπορούν να αξιοποιηθούν προσελκύνοντας ξένα επενδυτικά κεφάλαια. Τομείς, όπως οι τηλεπικοινωνίες, οι αερομεταφορές, ο ηλεκτρισμός, τα λιμάνια, τα κρατικά ακίνητα, κλπ, πρέπει να προσφερθούν για συμμετοχή στρατηγικών επενδυτών.

Αντιλαμβανόμαστε ότι στα πλαίσια μνημονιακής δέσμευσης, η κυβέρνηση ανέθεσε τη διενέργεια μελέτης για την τυχόν μετοχοποίηση ή και ιδιωτικοποίηση οργανισμών που ανήκουν ή συμμετέχει το κράτος. Ελπίζουμε αυτή η μελέτη να παραδοθεί σύντομα και αφού ολοκληρωθεί τάχιστα ο αναγκαίος διάλογος με τους εμπλεκόμενους, να ληφθούν οριστικές αποφάσεις προς αυτή την κατεύθυνση.

Ως ΚΕΒΕ θα χαιρετίσουμε κάθε στρατηγική επένδυση που θα γίνει στην Κύπρο, φτάνει να στοχεύει στην οικονομική βιωσιμότητα των Οργανισμών, στην καλύτερη εξυπηρέτηση του κοινωνικού συνόλου και στην ενίσχυση του ανταγωνισμού στην αγορά μέσα από διαφανείς και αδιάβλητες διαδικασίες.

Επενδυτές μπορούν να προσελκύσουν και τα νέα έργα υποδομής που σχεδιάζει η Κύπρος όπως η ίδρυση καζίνο, απόφαση που είναι προς την ορθή κατεύθυνση. Το ΚΕΒΕ στηρίζει κάθε προσπάθεια που δημιουργεί νέες θέσεις εργασίας και εμπλουτίζουν το τουριστικό προϊόν της χώρας.

Παρόμοιες ταχύρρυθμες πρωτοβουλίες επιβάλλονται και για άλλα έργα υποδομής, όπως είναι οι μαρίνες, τα θεματικά πάρκα, και οι άλλοι νέοι τομείς επιχειρηματικής δραστηριότητας, όπως είναι η ιδιωτική εκπαίδευση, η ιατρική και η ναυτιλία.

Στο νέο οικονομικό μοντέλο της χώρας οι τομείς της έρευνας, της καινοτομίας και της τεχνολογίας πρέπει να έχουν αυξημένη συμμετοχή. Ως χώρα πρέπει να επενδύσουμε συνειδητά στους νέους ανθρώπους, στις γνώσεις, στις ικανότητες και στις ιδέες τους. Οφείλουμε να τους δώσουμε τα εργαλεία (φορολογικά και χρηματικά κίνητρα) που θα τους επιτρέπουν να μετατρέψουν τις ιδέες τους σε προϊόντα και υπηρεσίες με εμπορική αξία.

Για τον τομέα ενέργειας, που ήδη άρχισε να προσελκύει επενδύσεις, θα ήθελα να κάνω ειδική αναφορά. Είναι ξεκάθαρο ότι ο ενεργειακός τομέας γίνεται πολύ δραστήριος και ίσως τα επόμενα χρόνια συνεισφέρει ψηλά ποσοστά στο ΑΕΠ της χώρας. Η ουσία είναι πως ο γεωστρατηγικός μας ρόλος αναβαθμίζεται, ενώ η μετατροπή της Κύπρου σε

περιφερειακό ενεργειακό κόμβο θα προσδώσει σημαντικότερα οικονομικά οφέλη, με θετικά επακόλουθα για όλον τον πληθυσμό της χώρας.

Το ΚΕΒΕ, στηρίζει τις ενεργειακές πρωτοβουλίες της κυβέρνησης, ζητά όμως ακόμη μια φορά τον καθορισμό συγκεκριμένης ενεργειακής πολιτικής που να ανταποκρίνεται στις ανάγκες της Κύπρου σε βάθος χρόνου. Χωρίς ξεκάθαρη ενεργειακή πολιτική θα χαθούμε μέσα στα αντικρουόμενα συμφέροντα των μεγάλων κρατών και των πολυεθνικών εταιρειών.

Αγαπητοί φίλοι,

Βρισκόμαστε σ' ένα μεταίχμιο που χαρακτηρίζεται από πολλές εξελίξεις, οι οποίες καθιστούν το τοπίο της οικονομίας ρευστό. Ενώ είμαστε στη μέση ενός δύσκολου δρόμου που απαιτεί αποφάσεις, ρίσκα και τόλμη, έχουμε ενώπιον μας και θετικές ενδείξεις, οι οποίες μπορούν να αλλάξουν τα πάντα προς το καλύτερο.

Στη σημερινή δύσκολη συγκυρία αποκτά ιδιαίτερη σημασία η προσπάθεια για την επίτευξη του εθνικού μας στόχου, μέσα στο πλαίσιο και στις αρχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το ΚΕΒΕ και το Τ/Κ Εμπορικό Επιμελητήριο πιστεύουν πως μία βιώσιμη και λειτουργική λύση του κυπριακού μπορεί να δημιουργήσει τις προϋποθέσεις για μία νέα δυναμική στην οικονομία του τόπου και στην ανάπτυξη και των δύο κοινοτήτων.

Γνώμη και πεποίθηση μας είναι ότι η τύχη μας βρίσκεται στα δικά μας χέρια. Αν αντιμετωπίσουμε τα αρνητικά και αξιοποιήσουμε τα θετικά, τότε θα είμαστε νικητές. Αν διορθώσουμε τα του οίκου μας και κυνηγήσουμε τις ευκαιρίες θα κερδίσουμε το στοίχημα. Αν συμπεριφερθούμε υπεύθυνα και με διορατικότητα, τότε το αύριο θα είναι πολύ καλύτερο από το σήμερα.

Το κεντρικό μήνυμα της φετινής μας συνέλευσης είναι «Επανεκκίνηση, Ανάκαμψη, Ανάπτυξη».

Σας καλώ όλους να βάλουμε τα δυνατά μας για να πετύχουμε και τους τρεις στόχους. Τότε θα έχουμε κερδίσει τη μάχη. Τη μάχη για την οικονομία και την κοινωνία. Μαζί πολιτεία, επιχειρηματική κοινότητα, κοινωνικοί εταίροι, δημόσιος και ιδιωτικός τομέας, όλοι έχουμε ρόλο και ευθύνη για να αντιμετωπίσουμε με επιτυχία τις προκλήσεις.

Ο επιχειρηματικός κόσμος θα είναι στην πρώτη γραμμή και θα κάνει το καθήκον του.

Κύριε Πρόεδρε,

Εκτός των μεγάλων ευχαριστιών μας για τη σημερινή παρουσία σας στη γενική συνέλευση του ΚΕΒΕ, θα ήθελα να σας διαβεβαιώσω ότι η επιχειρηματική κοινότητα στηρίζει τις προσπάθειες σας για ανόρθωση της οικονομίας. Είμαστε συστρατευμένοι στο μεγάλο στόχο της Επανεκκίνησης, της Ανάκαμψης και της Ανάπτυξης της οικονομίας.

Τελειώνοντας, θα ήθελα να εκφράσω τις ευχαριστίες μου προς τους συναδέλφους μου στην Εκτελεστική Επιτροπή, στο Διοικητικό Συμβούλιο, στα Συμβούλια των Τοπικών ΕΒΕ και των Επαγγελματικών Συνδέσμων καθώς και στο Γενικό Γραμματέα φίλο Μάριο Τσιακκή για τη στενή συνεργασία μας για το καλό του ΚΕΒΕ. Ευχαριστίες εκφράζω και προς τον Επίτιμο Γενικό Γραμματέα του ΚΕΒΕ φίλο Παναγιώτη Λοϊζίδη και όλα τα στελέχη και το προσωπικό του ΚΕΒΕ και των Τοπικών ΕΒΕ για τη συμβολή τους στο έργο μας.

Τέλος ευχαριστώ όλους εσάς, αλλά και τις χιλιάδες μέλη του ΚΕΒΕ που παρά τις πολλές δυσκολίες και τα πολλά προβλήματα, είσαστε δίπλα μας, δίπλα στο ΚΕΒΕ και μας στηρίζετε.

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας.